

Эхэ найхан нютагаа эд хамта мандуулая!

БУРЯДАД ҮНЭН

1996
АВГУСТЫН
3
Зунай хүүл хүхэпши
хонин барын 19
СУББОТО
гарагай 7
№146 (19486)
Газетын сэн
хэлсээтэ.

1921 оной
декабриин 21-һээ
гарана

Бүгэдэ
арадай
газетэ

Мүнөөдэрэй
шухала
асуудал

Углөөдэр - Түмэр замшанай үдэр.

БАР ХҮСЭТЭЙ, БАРДАМ АЛХАСАТАЙ НҮХЭДНИ...

2

хадууршоо лэн. Хүн зоной хохидоогүйнй лэ болоо. Шууд ороһон залинта аадар түмэр хүүргын лууриие таһа нураажархёо. Иимэ гэнтын гэнэтэ аадар зуун жэл соо нэгэ болодог юм гэлсээ бэлэй.

Төөдшье һүүлэй жэлнүүдтэ гансашье Росси гүрэн соо бэшэ, бусад тээгүүршье түмэр замда аваринууд олошорһоор. Хэн нэгэнэй хайхарамжагүй халирхай хандасанаа гү, үйлэдбэрийн материально-техническэ хангалын мууданһаа гү - шалтаганууд олон ааб даа. Гэбэшье ямаршье сагта - хүгжэлты зарсаһанан, али үгы һаа, демократин халбарһан хаһадашье түмэр замай хүдэлмэридэ жэншэдгүй нэргылэмжэ, харюусалга гэшэ түрүүшын эрилтэ байгаа, байһааршье, байхашье.

Мүнөө манай дистанциин искусственна түхээрэлгэнүүдэй талаар мастера участогууд 119 хүүргэ, 47 сорго, ябагануулай 2 хүүргэ, 2 тоншель харууһалжа, бүрин түхэлдэш байгадаг юм. 35 хүүргэшэд, мүн газарай хүдэлмэринүүдтэ 12 хүн ажалладаг. Наушки руу зурьһан халагай Сэлэнгэ мурэн дээгүүрхи хүүргын манай дистанциин мэдэлдэ дамжуулагдахадань, хүүргэшэдэй коллектив бүри бэхжүүлэгдэ лэн.

Һүүлэй жэлнүүдэй худхалма хуймаанай манай үйлэдбэридэ муу талаһаа хэды нүлөөлоошье һаань, шэнэ эрхэ байдалда дээрэ ортонгуй ажамирарха органуудаа олоһон байхабди. Жэшээлбэл, промышленна предпритинуудай түмэр замай халаануудые тухай хэлсээгээр заһабарилжа, харууһалжа, нилээн мүнгэ олоһонди. Модо жүроодолгын цех, пилорама бии. Хүн зоной захилаар үргэн хэрэглээй эд бараа бүтээн гарганабди.

Ингэжэ өөр янзаар олзын хэрэг эрхилһинэй ашаар манай дистанци бүхыдөө, тэрэ тоодо миний толгойлдог хүүргэшэдэй мастера участогууд онһон техникээр, хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангаданхай юм. Хүүргэ заһабарилдаг машинанууд, бульдозер, экскаватор, кран - хуу бии. Энэмнай үйлэдбериимнай булюу хүсэтэй тала болоно.

Июль харын тэн багаар ороһон аадар бороогой һүүлээр, Мостовая, Дивизионная шадар заһабарилга - нэргылэмжын хүдэлмэри һайса хээбди. Дүршэл хээгэй мастер А.Н. Семёнов, бригадир В.А. Жуков, слесарь Ф.М. Гордеев, бусадшье шанар һайнтайгаар, найдамтайгаар даабаринуудые дүүргэдэг юм. Үбэлыншье амар хууа забда зай олдодоггүй. Хүүргэнүүдые, тоннельнүүдые саһа, мүлһэнһөө сээрлэхэ, түсэбэй ёһоор заһабарья хэхэ гэхэнээ эхилээд дууһашагуйл даа.

Удангүй намартаа 502-дохи километрэй Заудинскийн түмэр замай хүүргын хэрэгсэлнүүдые нэлгэхэмнай. Тиэхэдэ эндэхи рельснүүд 30 сантиметрээр дээшээ үргэгдэхэ. Юрэдөөл, ехэ хэмжээний ажал бүтээгдэхэ. Мүнөө бэлэдхэл ябуулагдана.

Коллективтэмнай ажалай журам тон шанга. Хүдэлхэ хүсэлтэйшүүа мүнөө олон ха юм. Хүүргэшэдэй салин хүлһэн дунда зэргээр 1,5—2 миллион түхэригтэ хүрэнэ. Шангуудтайгаар дээшшье болодог ааб даа.

Түгэсхэлдэн би халууниие - халуун, хүйтэниие - хүйтэн гэнгүй, шандаһантай шангаар ажалладаг бар хүсэтэй, бардам алхасагай нүхэдөө мэргэжлэй һайндэрөөр амаршалжа, бүхы һайн һайханиие хүсэнэб.

Борис ЗУНДУЕВ,
Улаан-Үдын түмэр замай 12-дохи
дистанциин начальнигай орлогшо.

"Сагаан алтая" сэбэрээр суглуулая ҺАЙНААР ЭМХИДХЭНЭЙ АШААР

Забайкалин нарин ноһото үүлтэрэй хонидые үсхэбэрилдэг гол шэглэлтэй Ушарбайн племзавод Могойтынгоо аймаг соогоо түрүүлэн "сагаан алта" суглууха шухала кампанияа һайнаар эмхидхэнгээ ашаар богонихон болзорой турша соо тэрэнээ эмхи гуримтайгаар түгэсэбэ. Эндэ мүнөө жээдэ 6000 шахуу толгой хонидой ноһон хайшалагдан абтаба. Хонин бүхэнһөө дунда зэргээр 3,8 килограмм ноһон абтан байха юм.

Сэнтэй үүлтэрэй хонидые үсхэбэрилдэг племзавод байгша ондо акционернэ "Улаан-Үдын нарин сэмбын мануфактура" бүлгэмэй хэлсээ баталажа, энэ жээдэ хайшалһан ноһоёо сүм тушаахаар түсэблэнэ. Ушарбайнхид хэлсээнгээ ёһоор бүхыдөө 22 тонно "сагаан алта" тушааха ёһотой юм.

Тэрэнһээ гадна эндэ тус нютагай үмсын 2000 гаран толгой хонидой ноһон абтажа, мүн лэ комбинадта тушаагдаха байна.
Манай корп.

СҮМ БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР

Захаамнайн аймагай олохон нютагуудта нёдондо ган боложо, ногоон муугаар ургаа лэн. Тинмэһээ үнгэрһон үбэлжэлгэ хаа хаанагүй хүндөөр үнгэрһениин мэдэжэ. Аймагай эгээл зах болохо хамтын-хубийн "Улаан-Далахай" ажахынхид энэшье үбэлые тэсэмгэйгээр дабажа гараа.

"Энэшье удаа ехэ ган болохо юм байха", - гэнэн үгэ хүүрэй үндэһгүй байһаниинь элирбэ. Юуб гэхэдэ, мүнөө жэлэй июнь һара соо хура бороо элбэг ехээр орожо, хабартаа, мүн нёдондоной хатаһан газарые садатарнь ундалуулба. Һүүлэй арбаад хонотог үдэр бүхэндэ бороо орожо, ургаса ногоон һайнаар ургаа. Тинмэһээ нютагай зон, үблэһэд, малшад ган гасуур болохонь гү гэжэ һанаата болохоёо болёо лэн.

Ажахын директор А.Б. Базаров, ахамад инженер В.Ц.

Жигжитов хабарайнгаа тарилгые урагшатайгаар толгойлоод, мүнөө үбһэндөө хэрэгтэй юумэ сүм бэлдээ. Трактор, техникэ, түлишэ гэхэ мэтһээ эхилээд ажалшадта элэ хоолой зүйлнүүд хүрэтэр шийдхөгдөхэ асуудалнууд олон байгаа.

Ажахын хүтэлбэрилэгшэд эртээнһээ һанаагаа зобоң ябаа хадаа хэрэгэ бүтээгээл даа.

Далахайн малшадтай олонхинь үбэлжэдэг байранууд дээрээ үбһэ тэжээлээ өөһэдөө бэлэдхэдэг юм. Малшад даалгагданан газартаа һайн шанартай ехэ үбһэ абыхые оролдохо ха юм. Энэшье жээдэ ажахын малшад, үбһэшэд даалгагданан газартаа үнинэй үбһэндөө гараа.

Х. ДАМПИЛОВА,
манай штатнабэшэ корп.

ТИНЛЭЙ БАГША МОРИЛБО

Гэгээн хотогто Далай-ламын Россида байдаг шажанай түлөөлөгшэ Джампа Тинлэй лама июлиин 31-дэ манай республикада морилбо. Ерһөн үдэртөө тэрэ Дээдэ-Онгостойдохи Хамбын хүрээндэ Россин Буддын шажанганай Түбэй захиргаанай түрүүлэгшэ хамба-лама Дамба Аюшеевые бараалхаба. Дид-хамба Доржо, Цываан лама (Дашицыренов) уулзалгада хабаадалсаа.

Тувада Бурханай Ном табижа ябаһанаа тобшоор хөөрөөд, Далай-ламын түлөөлөгшэ хамба-ламатай Хамбын хүрээний барилгын талмайгаар ябажа хараба. Хойто Корейһээ ерһэн хүдэлмэришэд Дуйнхор дасанай һуури татажа байна. Энэ барилгые "Мотом" акционернэ бүлгэм мүнөөр хангана. Мүн үнгэрэгшэ хабар болоһон телемарафоной үдэ ороһон хандибай 360-аад миллионтүхэриг мүнүн энэ ашагладана. Хойто зун тус дасанай баригдажа

дүүрэхэдэ, Буряадтамнай заларһан Гэгээн хотогто Далай-лама тэрэнэй добжоон дээрһээ Дуйнхор ваан олон мянган зондо хүртөөхэ гэжэ хүлээгдэнэ.

Уулзалгын саашаа үргэлжэлхэдэнь, минии ябажа үзэһэн Россин бусад нютагуудта орходоо, юрэнхыдөө, Буряад ороной, гадна Буддын шажанай дасанууд, бүлгэмүүдэй байдал, бүхы зоной, хүзэгтэн, зиндагуудай сэдхэл һанаан тогтууритай түбшэн байна гэжэ Тинлэй лама тустгаар тэмдэглээ.

Тиэхэдэ Россин Буддын шажанганай Түбэй захиргаанай ябуудга хүдэлмэридэ хабаатай хэдэ хэдэн шухала асуудалнууд зүбшэгдэбэ.

Августын 1-5-да Тинлэй багша Улаан-Үдын хотын захиргаанай байшан соо лекцинүүдэ уншаад, 6-най үдэрһөө Байгалай Култушнаа һууринда хүзэгшэдэй 3 үдэрэй нямба бүтээлые удариден ябуулаха.
Н. ДАБАЕВ.



Би өөр тухайгаа угай түмэр замшанби гээд хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйб. Түрэлхидни Сэлэнгын аймагай Гусиноозерскын дистанцида, Бараатада олон жэлэй туршада ажаллаа юм. Эсэгэм - Султум Зунаевич түмэр зам заһабарилгаһадай бригадираар, эхэмни - Эрдэни Балдановна - монтерроор хүдэлдэг байгаа. Бидэнэр, түмэр замшадтай хүүгэд, аха үеын зоной ажал адаглаһаар, ахалапта классуудта нурахадаа, зунай амаралтын үедэ монтернуудай туһалагшаар хүдэлһөөр томо болоо, хүдэржөө һэмди.

Хэды хүндэшье, хатуушье һаань, эндэ хүдэлгэһэд ажалдаа оөр янзаар даданхай, дүршлэхэй, ондоо тээ хүдэлхэ тухай бододоггүй, түсэдэгшьегүй лэн. Магад, тэрэ үедэ түрэлхидэйнгөө түмэр замда ингэжэ хүдэлһэндэнь, эндэ һурамхи, түбхинэнги болоһондонь, һанаандаа эзэлүүдгүй һайшаһандаа гү, дунда тургуулаа дүүргэдэ, Новосибирскийн түмэр замай транспортнын институтта шалгалта тушаажа ороо лэн. Дээдэ тургуулай дүүргэһээр хорёод жээдэ түмэр харгыда хүдэлхэдөө, энэ мэргэжэл шэлһэндэ нэгэтэшье халаглаагүйб гээд үнэн хүдэлхэ мүнөө мэдэрдэгби.

Ажалайнгаа намтар энэл дистанцида эхилээ лэн. Түмэр замай хүүргэнүүдэй мастераар арбаад жээдэ ажаллааб. Удаань Улаан-Үдын түмэр замай целенидэ поездуудай аюулгүй ябасын талаар ревизорой тушаалда хэдэн жээдэ ябааб. Ревизорнуудай бүлэг Петровск-Заводһоо Саод тика станци хүрэтэр түмэр замай техникескэ баруна бэлүүддэг, нормативууд хэр сахигданаб гэжэ шаладаг, тобшолол, ажагалтануудаа хэдэг, толодоһоной дайралдаа һаа, дэригсэлнүүдые тухайнь баадхадаг бэлэй. Бүхы дээрээ 6 дистанциин хүдэлмэри хинадаг байгаабди. Иимэ түдэлмэри мэдэс, шадбарья дээшэлүүлхэдэ, угаа шухала арга нүхсээл болоо гээд тэмдэглэмээр.

Гэбэшье захиргаанай энэ тушаалһаа үйлэдбэридэ орожо хүдэлхэ хүсэли нёдондо бэллэн юм. Эдэ бүгэдэ тухай юундэ хоөрэнэбиб гээдэ, энэ хутасаа соо түмэр замда хүдэлхэдэ, он ехэ харюусалгатай гэжэ үнэн бодотоор байһон, мэдэрһэн байнаб. Тинмэһээ нэргылэмжэ хээгэй, нарин байгаагүйл һаа, зоной ами һанаанда юу ушаруулмаар ха юм. 1993 ондо Улаан-Баатар оройһон поезд удаан ябадалдаа рельсһээ

Углөөдэр - Түмэр замшанай үдэр

Мүнөө Калининай нэрэмжэтэ локомотивна деподо 158 машинист ба тэдэнэй туһалагшад хүдэлдэг юм. Тус деподо үдэр, хүнигүй ээлжээлд дүй дүршэлтэй дүрбэн харюусалгата дежурна халаандаа ородог. Эдэнэр хэд бэ гэхэдэ, Валерий Клименко, Артём Часовников, Владимир Непомнящих, Юрий Хрипков гэгшэд болоно.

- Хоёр жэлэй саада тээ 200 машинист тоологдодог байгаа. Поездууд хоорондоо 7-8 минутын забхартайгаар ябадаг



УГ ЗАЛГАН

бэлэй. Мүнөө час забхартайгаар ябана. Улаан-Үдэ - Слюдянка гэхэн зайда поездууд дуталдана. Салимнай болзор соогоо үгтэнэгүй, - гээд депогой харюусалгата дежурна Валерий Николаевич Клименко хөөрөө лэн.

Деподо уг залган хүдэлэгшэд олон. Нэгэдэхи классай

машинист Виктор Валентинович Лавринович, туһалагшань Павел Тунгусов гэгшэд "Улаан-Үдэ - Мысовая" гэхэн зайда город шадарай электропоезд жолоододог юм. Виктор Валентинович депогой түрүү машинистүүдэй нэгэн мүн. Тэрэ балшар бага наһанһаа эсэгынгээ ажалдаа ерэхэдэнь дахалсадаг

лэн. Эсэгэнь Валентин Николаевич 40 жэл машинистээр хүдэлөөд, мүнөө наһанай амаралтада гаранхай. Үбгэн абань Николай Павлович Лавринович эгсэ 50 жэл энэ мэргэжэдээр хүдэллэн, Лениний орденээр шагнагдаһан габыяатай.

С.БАЛДУЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1-дэхи классай машинист В. В. Лавринович; машинистын туһалагша Павел Тунгусов; депогой харюусалгата дежурна В. И. Клименко, паряг хаагша Г. В. Михайленко гэгшэд ээлжээтэ халаанцаа. Авторай фото.



БОДОТО ҮНДЭНЭН ХЭРЭГТЭЙ

Һүүлэй жэлнүүдэй экономика хубилалтануудай үедэ манай Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коллективтэй бэлүүддэг ажалай хэмжээн эрид доошолоо. Ашаа тээлгын талаар дун аяар 45,7 процентээр доошолһон байна.

Байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо, 9,3 процентээр бага ашаан тээгдээ. Илангаяа түмэрэй хаядаһа, цемент, орооһо таряа урданайхиһаа хараа байса багаар ашагдаа. Хаа-яагүй үйлэдбэрийн шахардуу байдалда ороод байхада, иимэ үзэгдэл ушарна ха юм.

Гансал шулуун нүүрһэн нёдондоной хэмжээндэ, модо ашалга нёдондонойхиһоо 11,7 процентээр ехэ байба. Ашаа тээлгын хэмжээнтэй доошолһонһоо уламжалан 1 миллиард түхэригтэй гарзада отделени ороо.

Гэхэ зуура найн талын жэшээнүүд бии. Жэшээлбэл, вагоной эрьесэ нёдондонойхидэ орходоо, 2,77 часаар доошолоо, сүүдхын туршада вагоной ажалай бүтээсэ 108,4 процентээр дээшлээ. Локомотивна депогой хүдэлмэридэ найшаалтай баримтанууд бии.

Отделениин подразделенинүүдтэ хүдэлмэришэдэй тоо үсөөрүүлээд, ажалай бодото хэмжээнтэй тааралдуулһанай ашаар ажалай бүтээсэ 108 процентдэ хүрэнэ байна.

Мэргэжэлэйнгээ үдэртэ иимэ тоо, баримта дурдахада аятай. Гэбэшье ашаагаа зөөлгөнэн предприятинууд түлбэрийсэ саг соонь оруулангүй, 57 миллиард түхэригтэй гарзада отделение

оруулһан байна. Илангаяа шулуун нүүрһэ зөөлгөнэнэй түлөө нүүрһэнэй уурхайнууд үриесэ түлэнэгүй гэхэ гү, али энэ үринь 48 миллиард түхэригтэ хүрөө.

Город шадарай ашаа зөөлгэ урданайхидал адли гарзатай байһаар. "Ветеранууд тухай" гэхэн хуулитай зохилдуулан пассажирнуудые түлөөнэгүйгөөр зөөлгын гаргашанууд республикын Правительствын зүгһөө тэхэрюулэгдэнэгүй.

"Федеральная түмэр замай транспорт тухай" Хуулитай зохилдуулан зарим министрствэнүүд болон албан зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд город шадарай поездуудта түлөөнэгүйгөөр ябабашье, энэ гаргаша эдэ министрствэнүүдэй албан зургаануудай зүгһөө тэхэрюулэгдэнэгүй.

Буряад Республикын Правительство тусхай тогтоолуудаар иимэ хүнгэлэлтэнүүдые олгоходоо, хаанаһаа гаргашыень тэхэрюулхэ мүнгэн олгохоб гэжэ тодорхойлолтгүйн халагламаар. Жэшээлбэл, 1995 оной июлиин 10-да республикын Правительствын абаһан тогтоолой ёһоор үшөө нэгэ албан зургаанай - гүрэнэй погранична инспекциин хүдэлмэрилэгшэдтэ түлөөнэгүй ябаха арга олгогдоһон байна.

Иимэ тогтоол, шийдхэбэринүүдые гаргахада, экономика бодото үндэһэн хэрэгтэй гэхэн һанамжяа дахин дабтан элирхэйлэе.

В. ПЛАКСИН,
Зүүн Сибириин түмэр замай
Улаан-Үдын отделениин
экономика таһагай начальник,

"Сагаан алтая" сэбэрээр суглуулая!

ЗАЙН ГАЛАЙ УНТАРҺАНҺАА БОЛОЖО...

Забайкалиин нарин ноһото үүлтэрэй буряад түхэлэй хонидые республика соогоо бии болголсоһон ажахьнуудай нэгэн Сэлэнгын совхоз гэжэ тоолоходо, одоол алдуу болохогүй. Дэлгүүрэй экономикын реформо бэелүүлжэ эхилхын урда тээ ажахьда 30-аад мянга гаран толгой бүмбэр сагаан хонидые үсхэбэрилдэг байһыень байл илоултагүй ааб даа. Тээд... Мүнөө сагнай ондоо гэшээ "эрьелдэшөө" гэхэдэ хайшаа юм? Гүрэн түрын дээдэн ноёд найдай хольн хараа бодомжогүйгөөр бэелүүлжэ эхилхэн реформын "долгин" энэшье ажахын байдалда мүн лэ муутгар нүлөөлжэ эхилэнхэй.

Дэлгүүрэй харилсаагаар хүдэлдэг болоһонһоо хойшо промышленна болон хүдөө ажахын продукциин үнэ сэнгүүдэй ехэл нэлүүтэй болоһонһинь мүн лэ эли. Жэшээ болгон хэлэбэл, хониной ноһон мүнөө гэрэй ханын забхарта хабшуулагдааг паклиһашье үнэгүй болошоо ха юм. Иимэ эрхэ байдалда ороһон ажахьнууд, тэрэ тоодо Сэлэнгын хамтын предприяти (совхоз гүүлэдэг байһанаа, һүүлэй үедэ иимэ нэрэтэй болонхой) хонн үсхэбэрилхэнэй урмагүй, аша үрэгүй гэжэ тоолоод, хүрэгөө нилээд үсөөрүүлэн байха юм.

Хэдэн арбаад жэлэй хугасаа соо арай гэжэ бии болгоһон хонидойнгоо тоо толгойень нэгэ доро эрид хороожорхихо гэшээ утаа гэмшэлтэйл даа. Тээд эндэ тус предприятиин хонидо, зоовет-мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд гэмэ зэмэтэй бэшэ. Энэмнай бүхы орон дотор боложо байһан хубилган шэнэдхэлгэнээ эхи үндэһэтэй гэхэдэ алдуугүй.

... Үдэ багаар предприятиин контородо хүрэгжэ ерэхэдэмнай, бухгалтери соонь 2-3 эхэнэрһээ бэшэ хүнүүд байбагүй. Ажахын ноёдые хаанаһаа олохобо һурахадамини, ноһо хайшалаага дээрэ байгаа ёһотой гэхэдэнь, Сэлэн-Дүүмһээ тиймэшье холо бэшэ, Захаамин ошодог ехэ харгын хойто талада оршодог хонидой ноһо хайшаладаг пунктда хүрэгжэ ерэбэбди.

Эдэе шанажа байһан хоёр тогоошонһоо ахамад зоотехнигы асуухадамнай, пункт соо гэжэ хэлэхэдэнь, тэндэнь оробобди. Эндэ 9 хайшалагшад хүдэлнэ. Ноһо тушаан абажа байһан хүндэ дүтэлжэ танилсахадамнай, тэрэмнай предприятиин ахамад зоотехник Е. П. Зарипов байшаба. Энэ мэргэжэлтэ пунктые даагыһы, хайшалагдаһан ноһо тушаан абаха уялгануудые дүүргэдэг гэжэ хоёрэдөөн соһоо ойлгожо абабабди.

- Манай ажалы байгша ондо 3500 хониной ноһо хайшаха ёһотой юм. Мүнөө дээрээ 2900 хониной ноһон хиргажа абганхай. Бидэ энэ нарын 5-һаа ноһо хайшалаагыа эхилхэн аад, мүнөөшье болотор дүүргэжэ шаданагүйбди. Эндэ гол шалтагаан гэбэл, хэдэн үдэрэй туршада зайн гал унтаржа, ажалыемнай нилээд хойшоһо татаба. Даб дээрэ толгой бүринһоонь 3,0 килограмм шахуу ноһо хайшалагдан абтана, - гэжэ Евгений Борисович хэлэбэ.

Үнэхөөрооһынь, эндэ зайн гал унтаржа, ажахын мүнөө бэелүүлжэ байһан шухала хаһадань ехэхэн хэмжээнтэй һаад тойбо ушаруула гэжэ ойлгожо абабабди. Хэрбээ зайн галай саг соогоо үгтөө байгаа гэшээ һаань, тэдэнэр ноһо хайшалаагыа үни хада дүүргэдэг байгаа бшуу.

Энэ предприяти акционернэ "Улаан-Үдын нарин сэбэр мануфактура" бүлгэмтэй мүнөө жэлдэ хэлсээ баталжа, абаһа бүхы ноһоёо иишэнь сүм тушааха ёһотой юм.

Тус ажахын дирекци энэ жэлдэ ноһо хайшалаагы хабаадалсаһан хүнүүдтэ ажалайнь салин түлбэрийн расценкыетэ ондоо болгон хубилгаһан байна. Ахамад зоотехнигы мэдүүлхэн ёһоор хайшалагшадта нэгэ хониной ноһо хиргахадань 20 түхэриг, ноһо илгагшадта хониной ноһон бүхэндэнь 200, ноһо тюк болгон багсалагшадта нэгэ центнер ноһо дарахадань, 170 түхэриг мүнгэ түлэхөөр тогтоонхой.

- найнаар хүдэлжэ байһан хүбүүд, басагадаа нэрлэжэ үгтэ гэжэ тэрээндэ хандахадамни:

- Хайшалагшад соһоо Людмила Базаржаповна Ябжанова, Розалия Содномовна Цыдендамбаева, ноһо тюк болгон дарга пресстэ хүдэлдэг хүбүүд: Вячеслав Викторович Будожанов, Вячеслав Борисович Бадмажапов болон бусад олон биил даа, тэрэ шэгнүүр дээрэ асараад табигдаһан ээлжээтэ ноһо шэгнэ томохон дэбтэр соогоо тэрэнэ бэшэнэ.

- Евгений Борисович, найнаар ажаллаһан зоноо хайшан урмашуула байнат? - гээд дахинаа тэрээндэ хандаба.

- Шагналууднай яһала зониие урмашуулаар зохёогдоһон даа. Тусхайлан хэлэбэл, хайшалагшадта бидэ нэгэдэхи хүн эзэлхэдэнь, унага, хоёрдохи һуурида гараһан хүндэ, тус гурбадахи һуури эзэлхэндэнь ангорско үүлтөрэй ямаанай эр барюулахабди, - гэжэ ахамад зоотехник харюусаа лэн.

Энэ материалаа бэлдэжэ байхадаа, дахинаа тийшэнь хонхой хонирхоходомнай, "ноһо хайшалха кампани дүүрээ, эсэсэй үшөө согсодогдожо гаргагдаагүй, уридшалан тооложо гаргаһа ёһоор 10,5 тонно шахуу "сагаан алтан" суглуулагдажа абтаа дуулгаа бэлэй.

Сэлэнгын аймаг.

А. ДОНДОН

ТЮЛЭМ

Этигэл

Эдин хонгор Эгэтэ нютагай хойморто "Дамшаа - Рабжаалинган" дасан дахинаа мундэлхөөр зургаадахи жэлээ хүдэлнэ. Хаа хаанагүй дасан дуган бүхы хүзэгшэ зоной сэдхэл арюудхан, ханалынь тэгшэлжэ, хүзэгыень хүсэлдүүлнэ гэшэ. Эдэ олон дасан сооһоо Эгэтын дасанай Зандан-жуу бурхан бүхы хүзэгтэнэй сэдхэл ханаа татадаг юм.

Тээмэндэ июлиин 18-най үдэр Зандан-жуу бурханда мүргэхээс булархай хүрһэтэ баян дэлгэр Бэшүүрэй аймагай Амгаланта, Хонхоло, Шанага нютагуудай бодонгууд угайхид сугларжа, хамта 48 хүн арбан нэгэн хүнгэн машинаар буубад. Эдэнэр ехэ

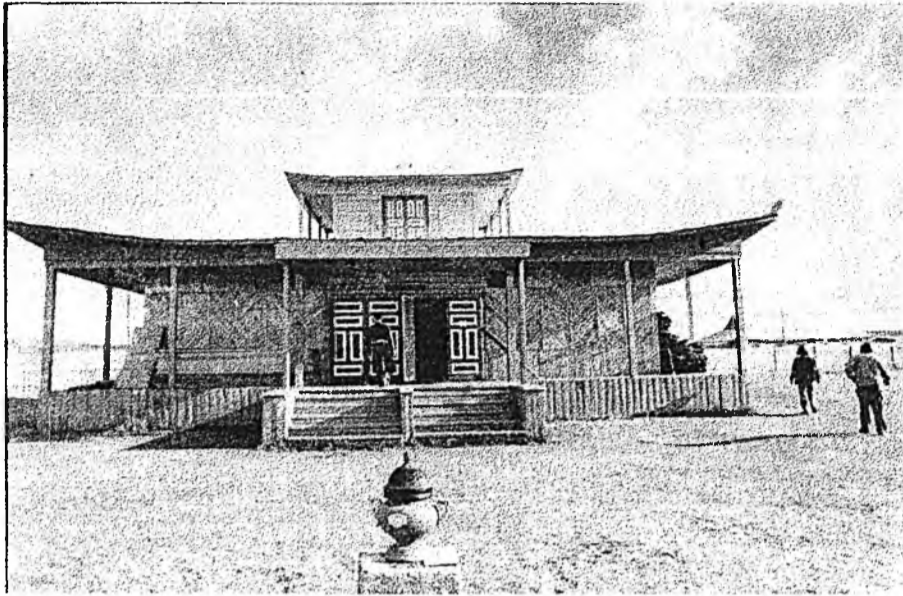
дахуулжа, Эгэтын дасанда Зандан-жууда мүргэбэд.

Тэдэнэй зүгһөө гурбан нютагай мянга арбан табан тоото зоной найхан сэдхэлэй үргэл дамжуулагдаба:

Зандан-жууда—1 миллион түхэриг, амгалан байдалай т ү л

(хуралнуудта)—780 мянган түхэриг, Уваа р о о л д э — 2 6 5 мянган түхэриг, лама, хубарагуудта 170 мянган түхэриг үргэгдэбэ.

Долоон шэнэ



уулзажа, ханаханаа хубаадажа, сэдхэлээ тэнжээхэ үдэр нэгэтэшье олдоогүй даа. Харин мүнөө түрэ нарандашье бэшэ, буяндашье бэшэ, дасанда мүргэл хэжэ уулзандаа баясан, буянтай байханаа мэдэбэбди. Үнэхөөрөөшье, ханаараа багшалхан зондо юуншые ехэ нүгэл байхаб даа.

Аяар 50-яад жэлэй саана суг хурахан нүхэдөө нэрэ нэрээрнэ нэрлэбэбди. Багшанаараа бүгэдэнь найн ханаагаар, найхан үгөөр дурсабабди. Аад саашань ажал тухайгаа, үри хүүгэд, гэр бүлэ тухайгаа яридабабди. Саг бага байгааше хаа, урда урдахаа харалсаһамнайшые үнэтэй сэнтэй, хүтэрэлдөөд гороо хэхэдэмнайшые, аятай гоё байба. Тиигээд хойто жэлдэ мэндэ байхые бэе бээдэе хүсэжэ, Үльдэргэдэ уулзажа, Эгэтын дасанда мүргэхые баталан, байр баясхалангай оршондо тарабабди.

Хаа хаанагүй бүхэли жэлэй хэшгэ болохо үбһе хуаһа бэлэдхэл дүтэлжэ, саг бага байханаа үглөөдэринь Майдарин хуралда, дасанай найрта байжа, түрэл болохо Мужыхын бодонгуудаар танисаха аргагүй байханаа шаналан мэдүүлээд, гол зорилгоёо дүүргэнхэндэ ехэтэ баясан, Хэжэнгийн дасанда, Джарунхашорой субаргада мүргэхэ бодолтойгоор үдэн хойно, гурбан сагта арбан нэгэн машина харгыда гарабад.

"Үргэл, мүргэлэй харгы арюухан бэд даа! Нютагаа найн хүржэе, найхан ажаһууг лэ бултадаа" — гэжэ бидэ, арюунаархин, үрээл табин үдэшэбэбди.

Г. БУДАЖАНАЕВА, хүдөө бэшэгшэ, багша

Үльдэргэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эгэтын дасан В. МАТВИЕВСКИЙН фото.

УГАЙНГАА ЗАНШАЛ ДАГАЖА...

аза талаантай байжа, "Ганжуур" хуралда мүргэбэ.

Мүргэлшэдэй дунда үри хүүгэдэйнгээ ашаар зорижо мүргэбэбди, гэхэ үбгэд, хүгшэдшье бии, аха нүхэдэйнгөө туһаар хүржэ ерэбэбди, гэхэ хүбүүд, басагадшье бии. Эгээл хүндэтэйн, мэдэхэдэмни, ерэн наһатай эжы нэн.

Эбтэй ээтэй бодонгууд угайхид июлиин 17-ной үдэр нютагаа гаража, Яруунын аймагай Эгэтын-Адагай Намсараев Чимитдоржо худындаа буужа, хони гаргуулжа, хорзын дээжээр хүндэлүүлжэ хонобод. Эндэ суута үлгэршэн, хүндэтэ Рызген Эрдынеевичтэй золгожо, һонин һорьмой, заншал гуримаа, зорижо ерэн хэрэгээ хоёрлэдэбэ. "Эгэтын дасанай түүхэ" гэнэн номынь худалдан абаад, үглөөниинь Рызген Эрдынеевич болон худа худагынь айлшадаа газаршалан

олбог, гурбан номой жанша, олон тоото зулын тоһон, далагын табгаууд, сэржэм-дээжэ гэхэ мэтэ үргэл оробо.

Ууган бурядайнгаа угай заншал дагажа, холын холо гэнгүй, хүндэ сагые хүндэ гэнгүй, үнэн сэдхэлхээ үргэл мүргэл хэнэн Бэшүүрэй гурбан нютагаархииние магтан дурдаха дуран хүрбэ. Мүргэлшэдэй энэ бүлэгые эмхидхэн ударидагшад хэд бэ гэбэл, Хонхоло нютагай гулваа—Цэрэнэй Чингис, "Хүндэлэлэй Тэмдэг" орденго, Бурядай габыята багша Дулма Токтохоевна Дармаева ба Цэрэнэй Ломбо гэжэ тэмдэглэхээр.

"Һанаһан хэрэг намын ёһоор бүтэбэ, уг гарбалнай хаанаһаа хаана хүрэтэр ябагаар мүргэдэг байгаа. Бидэ машинаар хадаа хүрэхэ юм бэшэ гүбди гээд гараабди", — гэжэ гулваа ноён Чингис Цэрэнэй сагай эрхэ байдал һануулба.

Бэшүүрэйхидтэй хамта Зандан-жуудаа, "Ганжуур" хуралда мүргэнхэндэ би хэдэн дабхар баяртайб. Юуцдэб гэхэдэ, ханаха найхан нүхэр басагангайа хүнгэд боложо уулзааб.

Үдэшлэн гэртээ байтарни, "Эгэтын-Адаг хонходоын" гэнэн захяа Галя бэриини дуулаба. Дүтын айлда орожо хонходоходомни, Дулма нүхэрни хүлээжэ һууһанаа харюусаба. Баяршые гэшэ ехэ байба, аминшые гэшэ дээрэ, мэндээ хэлсээд, бага зэргэ асуулсаад, нютагаа урихадамни, ерэхэ аргагүйгөө мэдүүлээд, үглөөдэр Эгэтын дасанда заатагүй уулзахые дурдахаба.

Залуу наһан тухайгаа олон тоото бодолнуудни унтуулаашыегүй шахуу даа. Үглөөгүүр эртэ бодожо, колхозой автобус хүлээхэ шадалгүй, маршрутна автобусто һуужа, Мужыха ошоод, эгшэ нүхэр Цэжэбабгайгайа һоншоо

хөөрлэдэжэ, гудамжада ябатарнай, бэшүүрэйхидэй һүүлшын машина бидэниие һуулгаад ябашаба.

Анханай шагна бэрхэ хүн гэшэ, ехэл сарюун ябаһан байха, би Дулмые танихаб, намайе танихагүй гэжэ бодоод, наадалаха ханаатай нэмээхэн хараашалба. Олон сооһоо хүгшэншые гэхээр бэшэ нэгэ гоё эхэнэр намайе хаража мһэрээд дүтэлхэдэнь, танилсаһандаа баярлаад, бээе барингүй ошожо, гарынь барижа, лаблаһан мэтэ урда урдаһаа удаахан харалсаад байшабабди. Суг ябаһан нүхэдөөрөө бэе бээе танилсуулбабди.

1947-1951 онуудта багшанаарай училищидэ сугтаа хураабди. Тиин мүнөө аяар 45 жэл боложо уулзабабди. Дүрбэн жэл соо зүһэмэг хилээмэ, хабтагар лепёошхоёо хубаажа эдижэ, таһалгынгаа хүйгэндэ суг унтаж ябаабди. Тараһаар



Буряад орондо угай ехэ бэлигтэй хүбүүд, басагад хэнэйшые мэдэнхээр олон гэшэ аабдаа. Алишье ажалда харахада, бэлиг ехэтэй зон олон байна. Угай бэлиггүй малшаншые байдаггүй.

Тиигээд гэнтэ обёорон гэнэйм, буряад литературада, искусствода, эрдэм соёлодо "Дугаров" гэжэ обогтон олон байһан байшаба.

Арадай уран зурааша Даша-Нима Дугаровые үнэнэй

танихаб. Ленинградтай уран зурагай дээдэ хургуули дүүргэхэдэ, "Бэриие үдэшлэгэ" гэжэ томо зураг зуража, дипломо хүдэлмэри болгон, гүрэнэй шалгалтын комиссин үмэнэ табяа гэжэ ханана ёһотойг.

"Бүхы дэлхэйдэ һэбһээрээ нөлбоном!" — гэнэншүүгээр аажмаар гэшхэлжэ ябаһан бүдүүрхүү тэмээнэй оройдо һууһан бэри (ханаата болонги шарайтай), гэрэнэй "нарые буляаха" хурдан эмнигүүдээр зура сохин үйлгээдөөшэ хүбүүд, унайн унгарта хүхэрэн байһан Буряад тала...

Мүнөө Д.Н. Дугаров (зурагынь газетэдэ гарна нэн) Бүгэдэ буряадуудай үндэһэн соёлой эблэлэй түбэй даргын

столой саана бууралтанги һаглагар үһэсэ эльбэн, гаһаһаа аманһаа улагаангүй һуудаг гэжэ мэдэнбди.

Зонхилон албадалгын жэлнүүдтэ бага бэшэ хашаланда ороһон, буддын шажанай гүн ехэ эрдэмые шудалһан, бурхан зурадаг мэргэн ехэ зурааша Батадалай Дугаров түрүүшын Дугаровай алдар сууда арай хүрөөшыегүй хаа, олоной дунда нилээд мэдэжэ болоһон байха. Бурханай сурталдай Дзогчен гэжэ уласхоорондын эмхин удамарша Чогьял Намхай Норбу римбүүшэ Батадалай Дугаровые ехэ хүндэлдэг юм.

Арадай дуун—оёоргүй далай. Энэ далайе шэнжэлжэ, эсэстэн хүрэхэ хүн дэлхэй дээрэ байхагүй. Мүн буряад арадай

дуун гэшэ баһал оёоргүй далай. Гэбэшье нютаг нютагай буряад арадай дуунуудые адли тэглэ суглуулжа, аялгынь тэсэбэритэйгээр ноотолон бэшэжэ, хэдэн найн ном хэблүүлһэн, искусствын эрдэмэй доктор.

Россин Композиторнуудай холбооний гэшүүн Даши-Нима Санжиевич Дугаровай габыаа сэгнэшгүй ехэ даа.

Эрдэмтэн гэшье хаа, эрдэмтэ, поэг гэхэдэ, алдуу болохогүй. Зүгөөр ородоор шүлэг бэшэдэг. Тиймэшье хаа, хуушан монголоор даржаганаса уншадаг Баир Дугаров Буряад Республикын Уран зохиолшодой холбооний түүрүүлгшэ болонхой. Хэдэн ном Улаан-Үдэдэ, Эрхүүдэ, Москвада

хэблүүлжэ үрдһэн Баир Дугаровай (зурагынь "Үнэндэ" хэблэгдэе нэн) түсэб угаа ехэ. Ушөө уран зохиолшо Даша-Дымбрыл Дугаров бии. Лимбэшэ Дугаров, редактор Дугаровууд байһан юм гэжэ һанажаал хүнүүд намда хэлэе нэн.

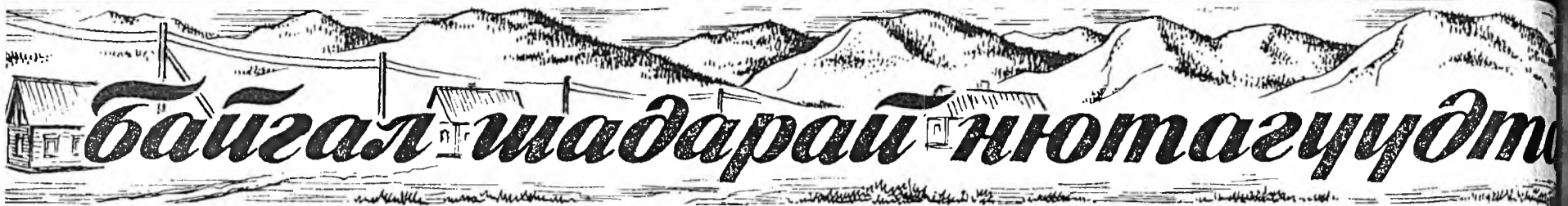
Тиихэдэ басагадшые бии Россин габыята артист Людмила Дугарова, түүхы эрдэмэй кандидат Сэмжэ Дугарова гэжэ байха. Тиихэ Россин хургуулиин габыата багша Хандама Дугарова Дугарова байһан гэжэ дуулаа.

Зүгөөр би өөрингөө һай таниха, мэдэжэ Дугаровууд тухай нүхэр ёһоний шогто зурагуудые зуража, "Буряад үнэн" газетэдэ (соёлой, эрдэм хургуулиин таһага дурадхалаар) асарааб. Уншалы сэгнэнэ ааб даа.

Мира ФЕДОТОВА уран зураач

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэлиг уран зурааша Батадалай Дугаров.

Авторай зур



ХЭРЭГТЭЙ ЮУМЭЭЭ ХУДАЛДАЖА АБАХААР

Хотын Бабушкинай үйлсэд оршодог "Мотом-маркет" магазинай нээгдэһэн тухай энэ жэлэй хабарай эхин багаар уншагшадтаа дуулгаһан байхабди. Үнгэрһэн неделин гарагай дүрбэндэ гэхэ гү, али июлиин 24-нэй үдэр энэ магазинда үшөө "Гэрэй бараан" гэхэн нэмэлтэ таһагыг нээгһэн баяр болобо.

Эндэ ороходотнай, бүхы юумэниинь хуу гуримтай. "Хото - вокзалһаа эхитэй" гэжэ хүнүүд хэлсэдэг ааб даа. Эндэшье баһал тиимэрхүү гурим тогтоогдонхой. Иишэ ороһон хүнүүд өөртөө абаад ябаһан сүүмхээ гү, али туулмагаа, саарһан пакедээ үүдэндэ зогсоһон залуу басаганда тушаажа, орондонь тусхай жетон абаһаар, саашаа орохо эрхэтэй болоно.

Гэр бараандаа хэрэглэхээр, илангаяа мүнөө зунай үедэ гэрээ гү, али квартирайа забабарилхаяа һананһан уладта хэрэгтэй юумэн угаа элбэгээр табигданхай. Үүдэнһээ эхилээд харахада, хари гүрэнүүдэй элдэб янзын 0,9 литрһээ 2,7 литр хүрэтэр түмэр баанхатай, түмэр хүнэгтэй шэрэнүүд, сабуун, шэрдэхэ, шабаха зүйлнүүд, забһар шэглэхэ бүглэхэ элдэбын холисо гээд тоолоо һаа, нилээд олон. Жэшээлхэдэ, Финляндиин 2,7 литрэй түмэр хүнэгтэй шэрэ 324 мянган, Швециин 3 литрэй баанхатай сабуун 159 мянган, энэл гүрэнэй 10 литрэй түмэр хүнэгтэй модоной сабуун 450 мянган, Финляндиин забһар бүглэхэ 20 килограмм шэгнүүртэй саарһан мөшээгтэй холисо 230 мянган гүхэригтэ байһа.

Бензинээр хүдэлдэг "Партнёр" гэжэ хюөрөө 2 миллион 400 мянган, тэрэнэй нөөсэ гэнжыень 105 мянган гүхэригөөр, 5-6 гүхэлэй кухнийн бараа 15 миллионһоо эхилээд, 25 миллион хүрэтэр, элдэб янзын хүхэнүүдые 105-260 мянган, алхануудые 31-97 мянган, хуурай 43 мянган, гарай хюороонүүдые 58-139,5, хутага хурсадхадгай түхээрэлгэ 43 мянган гүхэригөөр худалдажа абаха аргатай.

Мүн лэ эндэ хубсаһа угаадаг хари гүрэнүүдэй элдэб янзын порошотууд, ванна угааха даһан, ваннада бээс угаахадаа, хэрэглэхэ хөөһөн, шүдэнэй пастууд, шоргоолзодһоо, боргооһонһоо аршалха порошотууд, сээрлэдэг зүйлнүүд, һахалаа абадаг станок болон амһартануудай суглуулбари элбэгээр табигданхай харагдана.

Энэ тэрэ юумээр һонирхоһон хүнүүдтэ залуу наймаалагшад тайлбари дары үгэнэ, худалдажа абахыень ба кухнийн эд бараа захил хэхыень дурадхана.

А. ДОНДКОВ.

"УЛААН-УДЫН ТҮБ" ХЭЛЭНЭ...

"Улаан-Удын түб" гэхэн радиостанция һаянай хүдэлжэ эхилбэ. Энэ радиостанциин дамжууланууд Улаан-Удэ хотын радио-шагнагшадта нэгэ часай туршада дамжуулга хэнэ.

Радиостанциин дэргэдэ байгуулагдаһан бүлэг журналистнууд хотынгоо хүн зондо республика, Улаан-Удэ хото соогуураа боложо байһан һүүлэй һонинуудтай танилсуулха зорилго урдаа табина.

Хоёр хэлэн дээрэ хэгдэдэг дамжуулануудые журналистнууд Андрей Капустин, Алла

Дружинина, Александр Петрунин, режиссёр Николай Баиров болон бусад бэлдэжэ, олоной һонорто агаарай долгиндо гаргадаг болоо.

Буряад хэлэн дээрэ агаарай долгиндо гарадаг дамжуулгадаа үргэн Буряад орон соогоо, мүн хотын олон тоото предприяти, эмхи зургаануудта болон бусад газарнуудта боложо байһан һонинууд тухай дамжуулга хэгдэжэ байхаар хараалагдана. Мүнөө һүүлэй хэдэн хоногой туршада эдэ дамжуулгада Улаан-Удын

авиапредприяти байгуулагдаһаар 70 жэлэй "Манай айлшан" гэхэн газар Москва хотодо ажаһуугуу генерал-майор Даба Ринчинов Цыденовэй ажабайдал, тэрэ хүдэлмэри тухай, Олимпиада XXVI наадануудай тэмдэглэлнүүд, мүн соёмон спортын мэдээсэлнүүд дэлгэрэнгыгээр утгыг Саашадаашье дамжууланууд бэлдэжэ байхаар түсэблэгдэнхэй.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ

ҺОНИРХОЛ ТАТАБА

Гусиноозёрскын ниитын телевидениин студия "Гуламта" гэхэн буряад хэлэн дээрэ дамжуулагдадаг авторска программа һаянай гарадаг болобо. Энэ программые аймагай газетын журналист Солбон Люшеев эмхидхэн байгуулаад, мүнөө тэрэнээ хүтэлбэрилжэ байна. Буряад хэлэ мэдэдэг зон тус программыень ехэл һонирхон харана. Юундэб гэхэдэ,

Гусиноозёрск хотодо ажаһуугшад мүнөө болон республикын телевидениин дамжуулануудые хараагүй байһаар.

"Гуламта" программын аша туһаар аймаг болон хото соогоо боложо байһан һүүлэй мэдээсэлнүүд түрэл шотагайнгаа түүхэнүүдые эдэнэр мүнөө түр хэлэн дээрэ шагнаха аргатай болобо бшуу.

Манай

ЭДЭБХИ, ШУНАЛ

Аймаг дотор хойто зүгэй үсөөн тоото арадуудай нэгэдэл гэхэ гү, али элбэлэй эмхидхэл байгуулагдаһаар зургаан жэл шахуу саг үнгэрбэ. Нэгэ бага болоод байхада, эвенк угсаатанай олоороо ажамидаран һуудаг Дэрээнэй болон Уланхаанай сомон зүблөөнүүднэй эвенк Советүүдэй нэрэ зэргэдэ хүртөө нэн. Тэрэ гэхэнһээ эхилжэ, нютагай угсаатанай ажабайдалда горитой хубилалтанууд болоо гэхэдэ алдуугүй. Аймагай гурбан хургуулида үхибүүд эвенк хэлэ шудална.

Дэрээнэй дунда хургуулиин дэргэдэ эвенк арадай соёлой түб байгуулагдаһанхай. Тэрэнэй эдэбхи үүсхэлээр хургуулиин һананай хүбүүд, басагад түрэл хэлээ шадабаритайгаар шудалжа, үндэһэн соёлтойгоо, агнууриин зэр зэбсэгүүдтэй дүтөөр танилсажа, тэдэниие яагаад хэрэглэхэ тухай мэдэжэ абана. Энэ мэтын һонирхолтой хүдэлмэриие В. Ц. Бадмаева, В. В. Баханова, Е. Ц. Майоров, Е. Б. Романова болон бусад эдэбхитэйгээр хүтэлбэрилнэ. Жэшэнь, В. В. Бахановагай хүтэлбэри доро үхибүүд ангай арһаар элдэб юумэ оёжо һурана. В. Ц. Бадмаевагай кружогто ябагшад һайханаар шэмэглэгдэһэн хойто зүгэй арадуудай гоёолтонуудые бүтээхэ шадалда һуранхай. Е. Ц. Майоровой шабинар модоор элдэб ан арьяатанай, гэрэй амитадай дүрсэнүүдые хэжэ шададаг болоһон гээд тэмдэглэлтэй.

Ленинград хотын Герценэй нэрэмжэтэ багшанарай дээдэ хургуули дүүргэһэн биолог мэргэжэлтэй, "алтан гартай" модошо дарханааршье хүдэлхэ шадалтай Е. Ц. Майоров хадаа залуу үетэниие эвенк арадайнгаа урда саһаа эрхилжэ ябаһан ажал хэрэгтэй үсэдөөр танилсуулан, олондо тухатай ехэ хүдэлмэри хэнэ.

Гэхэтэй хамта ураг гоёор арадайнгаа хубсаһа хунар, зэр зэбсэгүүдые, гоёолтонуудые бүтээдэг Е. Б. Романова үнгэрэгнэ жэлдэ оорынгоо, мүн шабинарайнгаа гараар хэгдэһэн элдэб зүйлэй холын Германи руу абаашажа, танилсуулан гээд онсолоё.

Манай Дэрээнэй ба Уланхаанай сомонуудай эвенкнүүдэй ажабайдалда ерэжэ байһан хуушанай һайшаалтай хэрэгүүдтэ аймагай элбэлэй түрүүлэгшэ Анна Николаевна Дельбоновагай оруулан хубита ехэ юм гээд тэмдэглэлтэй.

Уланхаанай дунда хургуулиин дэргэдэ "Нимнакан" гэжэ хүүгэдэй хатар нааданай ансамбль дүрбэн жэлэй саада тээ багша Г. П. Балдановай хүтэлбэри доро байгуулагдаа нэн. Ансамблиин гэшүүд түрэл Буряад орон дотороо мэдэжэ болонхой. Нэгэ үе "Океан" гэхэн Лас-Дурна хизаартахи хүүгэдэй лагерьта ошожо, концерт-наада харуулан, магтаалда хүртэһэн байха.

"Гэсэрэй" мянган жэлэй ойн баярай найр нааданда хабаадалсажа, "Нимнакан" ансамблиинхидлауреадай нэрэ солодо хүртэһэн юм. Мүнөө энэ ансамбль арадай гэхэн нэрэ солотой болонхой.

Тийхэдэ Дэрээнэй дунда хургуулиин хурагшад "Велико" гэхэн ансамбль эмхидхэбэ. "Велико" гэхэн үгы буряадшахада, "хараасгай" гэхэн удхатай. Тиймэһээ Алла нютагта түрэнһэн алтан шара үбсүүгтэй, түргэн нийдэсэтэй хараасгайханг урагшатайгаар алхамаа хэжэ, аласай-холо руу абьяастайгаар нийдэг лэ!

Дуу, хатарай хүүгэдэй энэ

ансамблиин гэшүүд эвенк композитор Виктор Гонимков зохиёһон "Друг мой, олень" "Мой Баргузин" гэхэн дуунуудые гоё һайханарай гүйсэдхэжэ, шотагаархид хужарлуулдаг болонхой.

Эдэ ансамбльнуудай ажа ябуулга тушаа һонирхолтой материалнуудые Хурамхаанай радио-дамжуулгын ахам редактор Валентина Богданова Вачеланова миндаһан дээр бэшэжэ, аймагай хүн зонд һонорто табидат юм.

Һүүлэй үедэ манай аймаг дотор хойто зүгэй үсөөн тоото арадуудай найр наада эмхидхэгдэдэг болоо. Гурбан жэлэй саада тээ бүхэроссийн наадан эндэ боложо үнгэрөө нэ. Тэрэ гэхэнһээ "Одочка" (буряадаар "Хатар") заншала ёһоор эмхидхэгдэнэ. Энэ үе удаа май һарын хоёр үе хугасаа соо энэ наадан боложо үнгэрөө. Мүрьсоондэ илагшад шангууд барюулагдаа.

Иймэ һонирхолтой найр наадан үндэр хэмжээндэ үнгэрэгнэ хэрэгтэ аймагай элбэлэй түрүүлэгшэ А. Н. Дельбонова Уланхаанай оорын хүтэлбэриг туулаа В. Л. Вибе, Дэрээнэй В. Ц. Степанов, аймагай өөр хүтэлбэриин соёлой таһаг даагша В. А. Эрдынеев гэхэн хубигаяа ехээр оруулаа юм хэлэлтэй.

Мүнөө манай Уланхаанай Дэрээнэй эвенк сомонууд харьяата газар дээрэ ажаһуугуу байһан гэр бүлын ажалынь ерэхэ жэлэйһээ үбэлжэлтэ бэлдэжэ, сабиһаан дээр урһан үблэ ногоо газар хоролтодо оруулангүй, хурдан абаха хэрэгтэ хамаг хүсэ шадал элсүүлнэ.

С. БАДМА

Уланхаанай Дэрээнэй хургуулиин багш



Кабанскын аймагай заһага олзоборилгын "Байкал" колхоздо электрогенераторай механик Александр Гусляков, хатарай методист Николай Бобылёв, жолоошон Сергей Грудинин үнинэй хүдэлнэ. Гэдэнэр ганса механик, моторист, жолоошоноор хүдэлжэ байдаг бэшэ, харин заһагшанаар үнинэй хүдэлһэн, дүй дүршэлтэй болоһон гэхэдэ, алдуу болохогүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: "Зил-131" гүхэлэй автомашины жолоошон Сергей Григорьевич Грудинин.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Гэр бүлэ - нангин гуламта



ЭБТЭЙ ЭЕТЭЙ, ҮНЭР БЯАН...

Буряад арад зоной нэгэ халаа Хориин арбан нэгэн эсэгийн хүн зон түүхэ домог ехэтэй уг гарбалаа мэдэхэ, заншал ёһонь удхатай, ажаллажашье шадаха, найрлахадаа зугаатай, хүхюутэй гэжэ тобшолхоор байдаг. Хориин арбан нэгэн эсэгийн—найман эсэгийн хүбүүд 1600-аад онһоо Түгнын найхан талада үнэржөө, үндэһэлөө, баяжаа.

Түгнэ талын хориин эсэгийн хүбүүдэй дундаһаа үнэр олон болоһон Харганын хоёр хүбүүд: эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, Одхот табадахинь, Хүүхэлбэ юһэдэхинь болоно. Харганын хүбүүн Хүүхэлбэ хүбүүнэй угтай Будаев Африкан Ринчинович Сэсэгма Балдановна нүхэртэйгөө гушан табан жэл этэй зетэй ажаһууна, табан үхибүүдэй үргэн хэргыда гарганхай.

Дэмбэрэлтэ ойн найндэрөө тэмдэглэхэ үдэртэйнь дашарамдуулан хэһэн ажалынь, хүн зондоо урагшатай, найхан сэдхэлтэй эдэ хоёр нүхэдэе Түгнын ба бэшэшье зон Африкан Ринчиновиче, Сэсэгма Балдановнае дэмжэхэн болтогойл гэхэ байнаб.

Африкан Ринчиновичын угынь мүшхэхэдэ имэ: Барга баатарай хүбүүн Хоридой мэргэн, Хоридойн хүбүүн Харгана, Харганын хүбүүн Хүүхэлбэ (саашань Хүүхэй—Нито—Мардай—Даблай—Шара—Тангад—Өөбээ—Сокто—Санжа—Муухандай—Мужан—Буда Ринчиндоржо—Африкан—табан үхибүүдэй, дүрбэн басагад: Баярма, Жаша, Алла,

Александра, нэгэ хүбүүтэй—Баяр. Баяр хүбүүнийнь арбан юһэдэхэ үень болоно. Африкан Ринчинович Сэсэгма Балдановна хоёрнай гушан табан жэлэй урда үйлэ хубияа нэгэдүүлжэ, инаг дуранай охёор айл боложо, 1960 онһоо аба эжы боложо, үнгэтэ юртэмсын байдалые маха бодо бөөрээ үзэжэ, эрхим зоной нэрэ баталуулаа, үхибүүдээшье айл болгожо, зээнэртэй болонхой.

Хара баһаһаа малшые хараа, машинашые жолоодоо. Ажалайнгаа хажуугаар дунда хургуули, удаань хүдөө ажахын институт дүүргэжэ, инженер болоо һэн. Хани нүхэрын—Сэсэгма Балдановна багшын училищид дүүргэжэ багша болоо. Виктор Ринчинович (хушанайн нэрээр) олон жэлдэ А в т о у р а в л е н и д э , "Сельхозтехника" нэгэдэлэй отделение даагшаар олон жэл соо хүдэлхэдөө, республикынгаа хүгжэлтэдэ урагшатай ябаһан хүн лэ. Хүдэлхэн лэ газартаа хүндэтэй, шадамар бэрхээр ажалаа ударидажа ябадаг һэн. Эдэ бүгэдын Хүндэлэлэй тэмдэгүүд болон шагналнууд гэршэлжэ үгэнэ.

1986 онһоо түмэр харгын ОРС-ын автоколоннын даргаар амжалтатай ажаллажа ябана.

Хэтэ мүнхэдөө хуби заяагаа ниилүүлхэн Сэсэгма Балдановна нүхэрын Никольскийн, Түгнын хургуулинуудта багшалаа һэн. 1970 онһоо Улаан-Удын Буркниготоргодо хүдэлнэ, "Багульник" гэжэ магазиние даагшаар ажаллаа. 1975 онһоо "Знание" бүлгэмэй магазинай уран найханай таһагые даагшаар ажаллажа ябаһаар. 1986 онһоо

наһанайнгаа амаралтада гаратаараа, тусхай складые даагшаар хүдэлхэн байна. 1979 ондо олон үхибүү түрэнхэйн тэмдэг II шатын медальда хүртөө юм. Хүдэлхэн лэ газартаа Хүндэлэлэй грамотада хүртэдэг һэн. Тэдэнхэйн гэршэ гэхэдэ, СССР-эй Хөблэлэй гүрэнэй комитедэй, ороной профсоюзай соёлой хүдэлмэрлэгшэдэй ЦК-гай гэхэ мэтэ шагналнуудта хүртэжэ урагшатай ажаллажа ябаһан байха юм.

Африкан Ринчинович Сэсэгма Балдановна хоёройнгоо 35 жэл соо сугтаа бүдэ боложо хуугаад, олон үхибүүдэе айл болгожо байхадань, саашаа үшөөл үнэр баян, бардамтэнюун хуухын түлөө нүхэдэйнь, аха дүүнэрэй талаһаа хүсөөд, магтаал юрөөе:

**Үндэнэ яһатан Буряадта
Үргэн Түгнэ обогтон
Үнэр Хоридойн Хүүхэлбэйн
Үрийн үрэ Африкан
Үйлынгөө заяа эдэлжэ,
Илдам ганса нүхэртэйгөө
Эжы, аба боложо,
Инагай жаргал үзөө.
Үхи хүбүүдые үдхэжэ,
Үнэр баян хууһантай
Үнгэтэ юртэмсын байдалай
Үйлын жаргал гэшшэ ааб**

**Д.А.А. Хүн зонойнгоо түлөө
Хамтын ажалье үргэлсэнэгт.
Хамта хууһан 35 жэлтнай
Хамагай сэдхэлдэ найхан
лэл
Цырендондок
ЖАМСАРАНОВ,
ажалай ветеран.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Африкан,
Сэсэгма Будаевтан.
(Бүлэгн архивһаа).**



ХХҮИ Олимпиин нааданууд ЗАРИМ ЗҮЙЛНҮҮДЭЭР НАНААНДА ХҮРЭБЭГҮЙ

(Телевизорэй экранһаа хэгдэһэн репортаж)

Дүрбэн жэлдээ нэгэ удаа үнгэргэгдэдэг Олимпиин наадануудта дэлхэйн айнабар олон ороноудай хэдэн мянган спортсменүүд хабаадаг гэшшэ. Холбоото Штадуудай Джорджи штатай түб Атланта хотодо үнгэргэгдэжэ байһан ХХҮИ Олимпиада үглөөдэр дүүржэ, түүхэдэ орохонь. Нүүлшын зүйлнүүдээр түгэсхэлэй мүрсысөөнүүд шанга тэмсэдэ үнгэржэ байна.

Олимпиин наадануудта Россин Федерациин суглуулагдамал команда зарим зүйлнүүдээр хангалтагүй үрэ дүнгүүдэе туйлажа, наһананда хүрэбэгүй гээд тэмдэглэлтэй. Ушарынь гэхэдэ, Олимпиин наадануудай урда тээ манай ороной Национальна олимпийскэ комитет наада захань 37 алтан медальда хүртэхые түсэлөө һэн. Тээд мүнөө энэнэ бүтэшэгүй хэбэртэй боложо байнхай. Ехэ наадануудай түгэсхэлөө дүрбэн үдэрэй урда тээ Россин спортсменүүд 22 алтан медальда хүртэбэ.

ДҮРЭ БУЛААЛДААГЫН. БАРИЛДААГААР табан шэгнүүртэ чемпионууд тодорбо. 48 килограммай шэгнүүртэ манай ороние түлөөлхэн Хойто Осетийн 25 наһатай атлет Вугар Оруджев гурбадахи нуури эзэлхын түлөө барилдахадаа, 4:5 тоотойгоор шүүгдэшөө. Эндэ КНДР-эй түлөөлэгшэ Ким Ил Арменийн спортсмен Армен Мкртчянгай уулзахадаа, 5:0 тоотойгоор шүүжэ, олимпийскэ чемпион болобо. 68 килограммай шэгнүүртэ Москва хотын 26-тай спортсмен Вадим Богиев Кубын командын гэшүүн Сандерсье 1:0 тоотойгоор шүүжэ, түрүү нуури эзэлбэ. Тээд юндэшьеб Узбекистанай Барилдаанай Федерациин шийдэхээр энэ шэгнүүртэ Арсен Фадзаев оруулагдаад, түрүүшын хоёр дүхэригтэ урагшагүйдэжэ, мурсысөөнһөө гаргадшаһан байгаа. Энэ жэлдэ Ази түбиин чемпион болоһон нютагайманай хүбүүн Узбекистанай

командаа оруулагдажа, энэ шэгнүүртэ барилдаха ёһотой аа юндэшьеб хибэс дээрэ гарабагүй. Али, магад, 14 килограммай шэгнүүртэ барилдажа болохо юм тү мэдэгдэнгүй. 82 килограммай шэгнүүртэ Дагестанай 22-тай спортсмен Хаджимурад Магомедов иалта туйлаа.

Эхэнэрнүүдэй аунда **баскетболоор** мурсысөөндэ Россин команда Австралийн түлөөлэгшэдтэй наадахадаа урагшагүйдэжэ, 70:74 тоотойгоор шүүгдэшөө. Тийгэжэ манай команда шангай нуурида гаража шаданхай.

Футболоор мурсысөөн харагшадай анхарал татадаг, һонирхол үүсхэдэг гэшшэ. Хэдаа финалай нааданда Аргентинин футболууд Португалын командые 2:0 тоотойгоор шүүжэ һэн. Хойто үдэрын Бразилин спортсменүүд Нигерийн түлөөлэгшэдтэй уулзахадаа урагшагүйдэжэ, 3:4 тоотойгоор шүүгдэшөө. Тийгэжэ түгэсхэлэй нааданда Аргентинин болон Нигерийн комантанууд августын 3-да уулзаха юм.

Нур харбалгаар эхэнэрнүүдэй дунда шанга тэмсэл болобо. Эндэ Ази түбиин харбалгад хэрхэ мэргэн байһанаа харуулаа. Тийгэжэ нүүлшын уулзалтад Урда Корейһээ Ким Кунг Вон, Хитадай харбалгаша Ки Ен гэшын сагаалса дээрэ харбаба. Эндэ солонгос мэргэн иалта туйлажи олимпийскэ чемпионка болоо. Алёна Садовничая (Украина) гурбадахи нуури эзэлбэ. Россин суглуулагдамал командын гэшүүд түгэсхэлэй наадалаа урагшагүйдэһэн байна. Эршүүдэй дунда нур харбалгад мурсысөөн үргэлжэлһөөр. Эндэ нютагайманай хүбүүн Балжиини Цыремпилов түгэсхэлэй мурсысөөндэ гараба. Эдэнэй ямараар харбаһан тухайнь удаахи репортаж соогоо хөөрэхэбди.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ

Захааминай аймагай гүйсэдхэхы комитедэй секретаряар Захааминай райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагшаар хүдэлхэн ажалай ветеран

**ПУРБОЖАП НИМАЕВИЧ
НИМАЕВАЙ**

гэнтэ наһа бараһан ушараар Захааминай ооһэдэйн хүтэлбэрийн захиргаан гэр бүлэдэнь, түрэл гарадань гүнзэгы шаналал гашуудала мэдүүлнэ.

**Хайрата хүбүүн
БАЯРАЙНЬ**

гэнтын аюудда орожо, наһа бараһан ушараар Буряад Республикын Уран зохиолшодой холбоон, Журналистнуудай холбоон, Буряад номой хэблэл, "Буряад үнэн" газетын редакци Россин Уран зохиолшодой холбоонной гэшүүн, Түнхэнэй уран зохиолой нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ, "Мундарга" газетын редактор

Ж. Д. Юбухаевта, тэрэнэй гэр бүлэдэ, түрэлхидтэнь, дүгын хүнүүдтэ гүнзэгы шаналал гашуудала мэдүүлнэ.

Буряад Республикын Ветерануудай соведэй гэшүүн, республикын соёлой министр болон "Буряад үнэн" газетын редакторай орлогшай байһан

**Пурбожаб Нимаевич
НИМАЕВАЙ**

гэнтэ наһа бараһан ушараар Буряад Республикын Ветерануудай совет гэр бүлэдэнь, түрэлхидтэнь, дүгын хүнүүдтэ гүнзэгы шаналал гашуудала мэдүүлнэ.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

<p>Редактор А.Л. АНГАРХАЕВ. РЕДАКЦИОННОКОЛЛЕКТИЕ С.Д.РИПЧИНОВ (редакторай орлогшой), Б.-М.ЖИГЖИТОВ (харюусалгата секретарь), Р.Б.ГАРМАЕВ (Буряад Республикын Президенттын ба Правительствоын аппарат), Д.Д.СУНДАРОН (Буряад Республикын Арадай Хурал), таһагуудые дягышад: Г.Х.ДАШЕЕВА, Ц.Ц.ДОНДОГОЙ, С.Д.ОЧИРОВ, Т.В.САМБЯЛОВА В.И.ПИНТАЕВ. (хэблгэй директор).</p>	<p>Манай адрес: 670000, Улаан-Үдэ, Каландаришвилиин үйсэ, 23. "Буряад үнэн" газетын редакци.</p>	<p>Газетэ хэблэлэй 2 хуудалан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэһэг 4296. Хэблэлдэ тушаагдалан саг 17.00.</p>	<p>"Республиканска типографи" гэһэн АО-до газетэ хэблэгдэ. Директорэйн телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхэ номертойгоор бүридхэлдэ абтанхай. Заказ № 7818.</p>
---	---	--	--

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторай орлогшын - 2-68-08, харюусалгата секретариин - 2-50-52, секретариадай - 2-62-62, таһагууд: интигэр-политическэ - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социальнэ-экономическэ - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмэй болон хургуулинуудай - 2-60-21, (даагшань), 2-57-63, олоншигын хүдэлмэрийн ба мэдээсэй - 2-54-93, (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын - 2-67-81; корректорүүдэй - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-76. Манай корреспондентүүд: Агинскда - 3-42-19; Закаменскда - 30-61.

"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-35-95.